

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

**Автозам ба хучилтын материалыннэр
томьёо ба тайлбар**

MNS ASTM D 8 : 2006

Албан хэвлэл

**СТАНДАРТЧИЛАЛ, ХЭМЖИЛЗҮЙН ҮНДЭСНИЙ ТӨВ
УЛААНБААТАР ХОТ
2006 он**

ӨМНӨХ ҮГ

ОУСБ (Олон улсын стандартчиллын байгууллага) нь үндэсний стандартчиллын байгууллагуудын (ОУСБ-ын гишүүн байгууллагууд) дэлхий дахины холбоо юм.

Олон улсын стандарт боловсруулах үйл ажиллагаа нь ОУСБ-ын техникийн хороогоор дэмжигддэг бөгөөд тухайн техникийн хорооны хариуцах асуудлыг сонирхсон гишүүн байгууллага нэг бүр уг хороонд төлөөлөлтэй байх эрхтэй.

ОУСБ-тай харилцаа бүхий Засгийн газрын болон Засгийн газрын бус олон улсын байгууллагууд уг ажилд оролцоно.

Тус төв нь улсын стандартын төсөл боловсруулах ажлыг тухайн салбарын техникийн хороогоор дамжуулан гүйцэтгэдэг юм. Техникийн хорооноос хэлэлцэж, зөвшилцөн дэмжигдсэн стандартын төслийг Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Зөвлөлийн тогтоолоор баталснаар улсын хэмжээнд хүчин төгөлдөр болгон мөрдөж эхэлнэ.

Энэхүү стандартыг 2006 оны Барилга, замын салбарын стандартчиллын техникийн хорооны хөтөлбөрийн дагуу АНУ-ын стандарт ASTM D 8-ыг үндэслэл болгон “Си Кэй Эйч” ХХК-ийн захирал Н.Чулуунтулга, Авто Замын Хяналт Судалгааны Төвийн судалгааны ажилтан Д.Энхтуяа нар хамтран боловсруулж, Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцооны суурь стандарт MNS1.1:2006, MNS 1.2:2006-ын дагуу СХҮТ-ийн стандартын ахлах шинжээч Т.Энхтуул хянав.

Энэхүү стандартыг ТХ22/Барилга, замын техникийн хорооны хуралдаанаар хэлэлцэн зөвшилцөж, Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Зөвлөлийн хуралдаанаар батлуулсан болно.

Гэхдээ шаардлага гарвал хугацааг үл харгалзан хэдийд ч стандартыг дахин хянаж боловсронгуй болгох асуудал нээлттэй байна.

Анхны үзлэгийг 2011 онд, дараа нь 5 жил тутам

Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Төв (СХҮТ):

Энхтайваны өргөн чөлөө 46А

Улаанбаатар-210351. Ш/Х-48

Утас: 263860, 266754. Факс:976-11- 458032

E-mail: masm@mongol.net

© СХҮТ 2006

“Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай” Монгол Улсын хуулийн дагуу энэхүү стандартыг бүрэн, эсвэл хэсэгчлэн хэвлэх, оршруулах эрх нь гагцхүү СХҮТ (Стандартчиллын төв байгууллага)

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Ангилалтын код: 93.080.020

Автозам ба хучилтын материалын нэр томъёоба тайлбар	MNS ASTM D 8 : 2006
Standard Terminology Relating to Materials for Roads and Pavements	

Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Зөвлөлийн 2006 оны 11-р сарын 30-ныөдрийн 39 дүгээр тогтоолоор батлав.

Энэхүү стандарт нь 2006 оны 12-р сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчинтэй.

1 Хамрах хүрээ

1.1 Энэ тайлбар толь нь битум, цийдмэг, нүүрсний давирхай, асфальтбетонхольц ашиглах төрөл бүрийн технологийн ажилд хэрэглэдэг нэр томъёо хамаарна.

ОРГАНИК БАРЬЦАЛДУУЛАГЧ МАТЕРИАЛ

*Органик барьцалдуулагч
материалтай холбоотой ерөнхий
нэр томъёо*

анион идэвхт цийдмэг - битумын жижиг хэсгүүдийг эсрэг цэнэгтэй гадаргуугийн идэвхт бодис бүрхсэн битумын цийдмэгийн төрөл

битум — ихэнхдээ асфальтад, асфальт, давирхай гэх мэтийн өндөр молекулд нүүрс устөрөгчийн нэгдлээс тогтсон үйлдвэрийн аргаар бэлтгэсэн болон байгалийн гаралтай хар бараан өнгийн зуурамтгай бодис

битумжүүлсэн - битум агуулсан, эсвэл битумээр боловсруулсан материал. Жишээлбэл, асфальт бетон, битум нэвчүүлсэн эсгий, олс, битумэн хучлага

битумын цийдмэг - (1) битумын жижиг хэсгүүд усан орчинд хоорондоо наалдахгүйгээр тархан байрласан цийдмэг (суспенз), (2) битум орчинд усны жижиг бөмбөлгүүд жигд тархан байрласан цийдмэг (суспенз)

BITUMINOUS MATERIALS

*Relating in General to Bituminous
Materials*

anionic emulsion - type of emulsion such that a particular emulsifying agent establishes a predominance of negative charges on the discontinuous phase.

bitumen - a class of black or dark- colored (solid, semisolid, or viscous) cementitious substances, natural or manufactured, composed principally of high molecular weight hydrocarbons, of which asphalts, tars, pitches, and asphaltites are typical.

bituminous - containing or treated with bitumen (also *bituminized*). Examples: bituminous concrete, bituminized felts and fabrics, bituminous pavement.

bituminous emulsion - (1) a suspension of minute globules of bituminous material in water or in an aqueous solution, (2) a suspension of minute globules of water or of an aqueous solution in a liquid bituminous material.

MNS ASTM D 8 : 2006

катион идэвхт цийдмэг - битумын жижиг хэсгийг эерэг цэнэгтэй гадаргуугийн идэвхт бодис бүрхсэн битумын цийдмэгийн төрөл

шингэн битум - битумыг нефтийн төрлийн уусгагч бодисоор шингэрүүлсэн холимог

Тайлбар—удаан өтгөрдөг материалыг нэрэх аргаар (тухайлбал замын битум) гаргаж болно.

шингэрүүлсэн бүтээгдэхүүн - нефть болон нүүрсний давирхайг шингэрүүлэгч бодистой хольсон холимог

флюкс - зөөлрүүлэх, шингэлэхзорилгоор битумд нэмдэг шингэнбитумын нэг төрөл

Нефть буюу асфальттай холбоотой нэр томъёо

асфальт - нефтиэс гарган авсан ба байгальд тохиолдох битум агуулсан хар бараан өнгөтэй зуурамтгай бодис

замын битум - асфальтбетонд хэрэглэхэд зориулж үйлдвэрлэсэн, 25⁰C температурт 100 г ачаатай стандартын зүүг 5 сек шигтгэхэд шигдэлт нь 5-аас 300-гийн хооронд байх битум

асфальтен — уусгагч ба асфальтын тодорхой харьцаагаар парафин- нефта уусгагч ашиглаж асфальтнаас гарган авсан өндөр молекулд нүүрс устөрөгчийн нэгдэл

битумжсэн чулуулаг - битумийг бага хэмжээгээр шингээсэн байгаль дээр орших шохойн болон элсэн чулуулаг

cationic emulsion - a type of emulsion such that a particular emulsifying agent establishes *t.* predominance of positive charges on the discontinuous phase.

cut-back asphalt - petroleum residuum (asphalt) which has been blended with petroleum distillates.

DISCUSSION—Slow-curing materials may be made directly by distillation and are often referred to as road oils.

cut-back products - petroleum or tar residuums which have been blended with distillates.

flux - a bituminous material, generally liquid, used for softening other bituminous materials.

Relating Specifically to Petroleum or Asphalts

asphalt - a dark brown to black cementitious material in which the predominating constituents are bitumens which occur in nature or are obtained in petroleum processing.

asphalt cement - a fluxed or unfluxed asphalt specially prepared as to quality and consistency for direct use in the manufacture of bituminous pavements, and having a penetration at 25°C (77°F) of between 5 and 300, under a load of 100 g applied for 5 s.

asphaltenes - the high molecular weight hydrocarbon fraction precipitated from asphalt by a designated paraffinic naphtha solvent at a specified solvent- asphalt ratio.

asphalt rock (rock asphalt) - a naturally occurring rock formation, usually limestone or sandstone, impregnated in water or in an aqueous solution, (2)a suspension of minute globules of water or of an aqueous solution in a liquid bituminous material. throughout

its mass with a minor amount of bitumen.

резин агуулсан битум - замын битумтэй автомашины дугуйн резинийг жижиглэж хольсон хольц. Резиний агууламж 15%-иас багагүй байна

нафтен ароматик нэгдэл - парафин уусгагчийг шүүн шүүлтүүрт үлдсэн үлдэгдлийг толуэн гэх мэтийн ароматик уусгагчид уусган гарган авсан нафтен ба ароматик нүүрс устөрөгчийн хольц

ТАЙЛБАР: — Парафин уусгагч нь асфальтын болон шингээгч орчинтой харьцуулсан уусгагчаар тодорхойлогдоно

байгалийн асфальт - байгальд тохиолдох асфальт

туйлд ароматик нэгдэл - парафин уусгагчийг шүүх үед шүүлтүүрт шингээгчтэй хамт үлдсэн үлдэгдлийг гурванхлорт этилен гэх мэтийн хлорт уусгагчид уусган гарган авсан туйлд ароматик нүүрс устөрөгчийн нэгдэл

ТАЙЛБАР: — Туйлд ароматик нэгдэл нь асфальтын болон шингээгч орчинтой харьцуулсан уусгагчаар тодорхойлогдоно

хуулсан асфальтбетон - дахин боловсруулах зорилгоор анх дэвссэн газраас нь хуулж авсан хуучин асфальтбетон хучилт ба асфальтбетон хольц

дахин боловсруулсан асфальтбетон хольц - хуулсан асфальтбетоныг битум, битумын цийдмэг, шингэн битум, нэмэлт, эрдэс дүүргэгч, нунтаг зэрэг барьцалдуулагч материалын аль шаардлагатайг нь нэмж дахин боловсруулсан хольц

дахин боловсруулах нэмэлт - дахин боловсруулах асфальтбетон хольцод

чанарыг нь сайжруулах зорилгоор бага хэмжээгээр хэрэглэдэг нүүрс- устөрөгч нэгдэл.

asphalt-rubber - a blend of asphalt cement, reclaimed tire rubber, and certain additives in which the rubber component is at least 15 % by weight of the total blend and has reacted in the hot asphalt cement sufficiently to cause swelling of the rubber particles.

naphthene-aromatics - a mixture of naphthenic and aromatic hydrocarbons which are adsorbed from a paraffinic solvent on an adsorbent during percolation and then des-orbed with an aromatic solvent such as toluene.

DISCUSSION—The naphthene-aromatics fraction should be identified by the solvent, the solvent-asphalt ratio and the absorbing medium.

native asphalt - asphalt occurring as such in nature.

polar-aromatics - a polar aromatic hydrocarbon fraction that is adsorbed on an adsorbing medium from a paraffinic solvent during percolation and then desorbed with a chlorinated hydrocarbon solvent such as trichloroethylene.

DISCUSSION—The polar-aromatics fraction should be identified by the solvent, the solvent-asphalt ratio and the absorbing medium.

reclaimed asphalt pavement (RAP) - asphalt pavement or paving mixture removed from its original location for use in recycled asphalt paving mixture.

recycled asphalt paving mixture - a mixture of reclaimed asphalt pavement with the inclusion, if required, of asphalt cement, emulsified asphalt, cut-back asphalt, recycling agent, mineral aggregate, and mineral filler.

MNS ASTM D 8 : 2006

recycling agent (RA) - a blend of hydrocarbons with or without minor amounts of other materials that is used to alter or improve the properties of the aged asphalt in a recycled asphalt paving mixture.

ханасан нүүрс устөрөгч - парафин уусгагчийг шүүх үед шингээгч дунд шүүлтүүрт шингэж үлдээгүй парафин ба нафтен нүүрс устөрөгчийн хольц. Бусад парафин ароматик, нафтен ароматик нэгдлүүд шингээгч шүүлтүүрт шингэж үлддэг.

Нүүрсний давирхайд хамаарах нэр томъёо

нүүрсний давирхай - нүүрсийг нэрж боловсруулахад гардаг хар бараан өнгөтэй наалдамхай материал

коксжуулах зуухны давирхай — нүүрсийг зууханд коксжуулах үед гардаг давирхай

нүүрсний давирхай дахь “чөлөөт радикал” - нүүрсний давирхайг дисульфат нүүрс төрөгч ба бензолоор шингэрүүлэхэд тунадасжин ялгардаг нүүрс устөрөгчийн нэгдэл

хийн зуухны нүүрсний давирхай - нүүрсийг зориулалтын зууханд боловсруулан хий гаргаж авах үед гарах давирхай

нефть-хийн давирхай — нефть хийн үйлдвэрт өндөр температуртай орчинд нефтийн хийг задлах замаар гарганавах давирхай

үлдэгдэл давирхай - нүүрсний давирхайг буталж жижиглэн нэрэх, эсвэл хэсэгчилэн ширгээх үед ялгардаг өтгөн, хар өнгөтэй, халаахад бага зэрэг зөөлөрдөг наалдамхай материал

ТАЙЛБАР: — Ханасан нүүрс устөрөгч нь асфальтын болон шингээгч орчинтой харьцуулсан уусгагчаар тодорхойлогдоно.

saturates - a mixture of paraffinic and naphthenic hydrocarbons that on percolation in a paraffinic solvent are not adsorbed on the adsorbing medium. Other compounds such as naphthenic and polar aromatics are adsorbed thus permitting the separation of the saturate fraction.

DISCUSSION—The saturates fraction should be identified by the solvent, the solvent-asphalt ratio and the absorbing medium.

Relating Specifically to Tars and Pitches

coal tar - a dark brown to black cementitious material produced by the destructive distillation of bituminous coal.

coke-oven tar - coal tar produced in by-product coke ovens in the manufacture of coke from bituminous coal.

"free-carbon" in tars - the hydrocarbon fraction that is precipitated from a tar by dilution with carbon disulfide or benzene.

gas-house coal tar - coal tar produced in gas-house retorts in the manufacture of illuminating gas from bituminous coal.

oil-gas tars - tars produced by cracking oil vapors at high temperatures in the manufacture of oil gas.

pitches - black or dark-brown solid cementitious materials which gradually liquefy when heated and which are obtained as residual in the partial evaporation or fractional distillation of tar.

боловсруулсан нүүрсний давирхай - нэрж боловсруулан усгүйжүүлж шаардлагатай хэмжээний консистенцтэй болгосон нүүрсний давирхай

шууд нэрэлтийн үлдэгдэл давирхай - зөөлрүүлэх нэмэлт хэрэглэхгүйгээр нэрэх үед эхэлж гарах шаардлагатай хэмжээний консистенцтэй давирхай

давирхай - чулуун нүүрс, нефть, мод болон бусад органик материалыг нэрэх аргаар гарган авсан, найрлагын ихэнх хувьд битум орсон шингэн эсвэл царцмал хэлбэрээр байдаг бор, хар өнгөтэй материал

Туршилт шинжилгээнд хамаарах нэр томъёо

хэвийн температур - битум материалын физик шинж чанарыг лабораторийн нөхцөлд турших үеийн орчны температур, (25°C)

зүү шигдэлт-битумын консистенцийг тодорхойлоход хэрэглэдэг ухагдахуун бөгөөд стандартын зүүг тодорхой температур ба хугацааны туршид тодорхой ачааллаар битумд шигтгэх үеийн шигдэлтийн гүнийг 0,1 мм нэгжээр илэрхийлсэн тоо

**ОРГАНИК БАРЬЦАЛДУУЛАГЧ-
ДҮҮРГЭГЧ МАТЕРИАЛЫН ХОЛЬЦ**

Органик барьцалдуулагч материал ба дүүргэгчийг хολих, талбай дээр дэвсэх, нягтруулахтай холбоотой ерөнхий нэр томъёо

хүйтэн асфальтбетон хольц - ердийн температурт үйлдвэрлэж хэрэглэдэг битум, дүүргэгч материалын хольц. Ийм хольцыг шууд дэвсэж эсвэл хэсэг хугацаанд хадглаад дахин хэрэглэж болно.

refined tar - tar freed from water by evaporation or distillation which is continued until the residue is of desired consistency; or a product produced by fluxing tar residuum with tar distillate.

straight-run pitch - a pitch run to the consistency desired in the initial process of distillation and without subsequent fluxing.

tar - brown or black bituminous material, liquid or semi-solid in consistency, in which the predominating constituents are bitumens obtained as condensates in the destructive distillation of coal, petroleum, oil-shale, wood, or other organic materials, and which yields substantial quantities of pitch when distilled.

Relating Specifically to Tests

normal temperature - as applied to laboratory observations of the physical characteristics of bituminous materials, 25°C (77°F).

penetration - the consistency of a bituminous material expressed as the distance in tenths of a millimetre (0.1mm) that a standard needle penetrates vertically a sample of the material under specified conditions of loading, time, and temperature.

**BITUMEN-AGGREGATE
MIXTURES**

Relating in General to Combinations of Bituminous Material and Aggregate that are Mixed, Spread on the Job-site, and Compacted

maintenance mix - a mixture of bituminous material and mineral aggregate applied at ambient produced by mixing mineral aggregate and cut-back asphalt, bituminous emulsion,

MNS ASTM D 8 : 2006

газар дээр нь холих арга - дүүргэгч материалыг шууд дэвсэх газарт нь буюу зам дээр шингэн битум, битумынцийдмэг, давирхай мэтийн барьцалдуулагч материалтай грейдэрээр, эсвэл бусад холигч машин тоног төхөөрөмжөөр хольж дэвсэх арга. Элс ба элсэрхэг хөрсээрэг нягт ширхэгтэй дүүргэгчийг хэрэглэж болно.

төхөөрөмжид бэлтгэсэн хүйтэн асфальтан хольц- асфальтбетон хольц үйлдвэрлэх төхөөрөмжид дүүргэгч материалыг шингэн битум, битумын цийдмэг, давирхай зэрэг барьцалдуулагч материалтай хольж бэлтгэн ердийн температурт дэвсэж нягтруулах хольц

битумын цийдмэгээр барьцалдуулсан халуун хольц - битумын эмульсийг халаасан дүүргэгч материалтай хольж бэлтгэн, ердийнхөөс өндөр температурт дэвсдэг хольц

сларри сийл - битумын цийдмэг, жижиг ширхэгтэй дүүргэгч материал, ус, эрдэс нунтаг зэрэг материалыг холин хучилт дээр дэвссэн давхарга үе. Нэг буюу олон үетэй байж болно.

хүйтэн дегтобетон хольц - ердийн температурт дэвсэж хэрэглэдэг давирхай, дүүргэгч материалын хольц материалын хольц. Ийм хольцыг шууд дэвсэж, эсвэл тодорхой хугацаагаар хадгалсны дараа хэрэглэж болно

temperature for use in patching holes, depressions, and distress areas in existing pavements using appropriate hand or mechanical methods in placing and compacting the mix. These mixes may be designed for immediate use or for use out of a stockpile at a later time without further processing.

mixed-in-place (road mix) - a bituminous surface or base course or tar at the job-site by means of travel plants, motor graders, drags, or special road-mixing equipment. Open or dense- graded aggregates, sand, and sandy soil may be used.

plant mix, cold-laid - a mixture of cut- back asphalt, bituminous emulsion, or tar and mineral aggregate prepared in a central bituminous mixing plant and spread and compacted at the job-site when the mixture is at or near ambient temperature.

plant mix, hot-laid bituminous emulsion mixtures - a mixture of emulsion and heated mineral aggregate usually prepared in a conventional asphalt plant or drum mixer and spread and compacted at the job site at a temperature above ambient.

slurry seal - an application of a fluid mixture of bituminous emulsion, fine aggregate, mineral filler, and water to an existing pavement. Single or multiple applications may be used.

tar concrete, cold-laid - a plant mix containing a medium-viscosity grade of tar and a graded mineral aggregate, designed to be laid either shortly after.

халуун дегтобетон хольц - давирхайг халуун дүүргэгч материалтай хольж бэлтгэн, ердийнхөөс өндөр температурт дэвсдэг хольц

ОРГАНИК БАРЬЦАЛДУУЛАГЧ- ДҮҮРГЭГЧ МАТЕРИАЛЫН ХЭРЭГЛЭЭ

Бэлэн дүүргэгч ба хучлагын гадаргууд эрдэс нэмэлтийн хамт хэрэглэгдэх органик барьцалдуулагч материалын хэрэглээний ерөнхий нэр томьёо

нэвчүүлэх арга — жигд том ширхэгтэй буталсан чулууг үелэн дэвсээд органик барьцалдуулагч материал цацаж нэвчүүлээд, дараа нь түүнээс жижиг ширхэгтэй буталсан чулууг дээр нь цацаж шигтгэн нягтруулж хучилт хийх арга. Жижиг ширхэгтэй буталсан чулууны хэмжээнээс хамааран олон үетэй байж болно.

гадаргуугийн боловсруулалт — органик барьцалдуулагч материалыг хучилт дээр цацсаны дараа жижиг ширхэгтэй буталсан чулууг тарааж наалдуулах арга. Нэг буюу хэд хэдэн үеэр хийж болно.

mixing or when the mixture is at or near ambient temperature

БИТУМЫН ХЭРЭГЛЭЭ

Битумжүүлсэн материалыг хэрэглэх технологийн ажиллагаанд хамаарах нэр томьёо

хагарлын нөхөөс - хучилтын хагарал нөхөх зориулалтын битум материал

tar concrete, hot laid - a plant mix containing a high-viscosity grade of tar and a densely graded mineral aggregate designed to be laid at or near the elevated temperature of mixing.

BITUMEN—AGGREGATE APPLICATIONS

Relating in General to the Application of Bituminous Material on Prepared Aggregate or Pavement Surfaces which are Covered with Mineral Aggregate

penetration macadam - a pavement layer containing essentially one-size coarse aggregate, penetrated in place by a heavy application of bituminous material, followed by an application of a smaller size coarse aggregate, and compacted. Multiple layers containing still smaller coarse aggregate may be used.

surface treatment - an application of bituminous material followed by a layer of mineral aggregate. Multiple applications of bituminous material and mineral aggregate may be used.

BITUMEN APPLICATIONS

Relating in General to the Uses of Sprayed Bituminous Materials not Involving the Use of Aggregates

crack filler - bituminous material used to fill and seal cracks in existing pavements.

MNS ASTM D 8 : 2006

тоосгүйжүүлэх үе - сул тоосыгдэгдээхгүй байх зориулалтын битумжүүлсэн материалын нимгэн түрхлэг.

фог сийл - ашиглагдаж байгаа хучилтын гадаргууг хамгаалах зорилгоор цацсан битумжүүлсэн материалын нимгэн түрхлэг

зүлэгжүүлэх боловсруулалт - ургамлын үр дөнгөж суулгасан газарт битумжүүлсэн материалыг түр бэхжүүлэлтийн зорилгоор цацах.

битумын цацлага - зунгааранги чанар багатай битумжүүлсэн материалыг шингээх чанар сайтай гадаргууд нэвчүүлэх болон ширхгийг нь холбох, хучилтын давхаргыг хооронд нь холбох зориулалтаар цацсан түрхлэг

ДҮҮРГЭГЧ МАТЕРИАЛ

Дүүргэгч материалтай холбоотой ерөнхий нэр томъёо

дүүргэгч - бетон хольц, зуурмагт хэрэглэхээр бэлтгэсэн буталсан чулуу, элс, шаараг зэрэг мөхлөгжүүлсэн материал. Суурь үе болон төмөр замын дайрган чигжээс үеэнд голдуу хэрэглэнэ.

том дүүргэгч - (1) Ихэнх хэсэг нь 4.75 мм-ээс том ширхэгтэй дүүргэгч (2) дүүргэгчийн 4.75 мм-ээс том ширхэгтэй хэсэг

буталсан чулуу - чулуу бутлагч машинаар буталж гаргасан, шигшиж ангилаагүй чулуу

dust binder - a light application of bituminous material for the express purpose of laying and bonding loose dust.

fog seal - a light application of bituminous material to an existing pavement as a seal to inhibit raveling, or to seal the surface, or both. Medium and slow-setting bituminous emulsions are usually used and may be diluted with water.

mulch treatment - a spray application of bituminous material used to temporarily stabilize a recently seeded area. The bituminous material can be applied to the soil or to straw or hay mulch as a tie-down, also

prime coat - an application of a low-viscosity bituminous material to an absorptive surface, designed to penetrate, bond, and stabilize this existing surface and to promote adhesion between it and the construction course that follows.

NONBITUMINOUS MATERIALS

Relating in General to Nonbituminous Materials

aggregate - a granular material of mineral composition such as sand, gravel, shell, slag, or crushed stone, used with a cementing medium to form mortars or concrete, or alone as in base courses, railroad ballasts, etc.

coarse aggregate - (1) aggregate predominantly retained on the 4.75-mm (No. 4) sieve; (2) that portion of an aggregate retained on the 4.75-mm (No. 4) sieve.

crusher-run - the total unscreened product of a stone crusher.

нягтшил ихтэй дүүргэгч - нягтруулсны дараа дүүргэгч материалын ширхэг бүрийн хооронд үлдэх хоосон орон зай, сүвшилийн хэмжээ харьцангуй бага байх ширхэглэл бүхий дүүргэгч материал

жижиг дүүргэгч - (1) 9.5 мм-хэмжээтэй торон шигшүүрээр бүрэн өнгөрсөн, 4.75 мм-ийн шигшүүрээр бараг бүхэлдээ өнгөрсөн, 75 микроны шигшүүрт ихэнх хэсэг нь үлдэх материал. (2) дүүргэгч материалын 4.75 мм-ээс 0.075 мм хүртэлх хэсэг

хуваагдалтын шинэ гадаргуу - бутлах үед дүүргэгч материалд шинээр үүссэн гадаргуу

шигтгэх арга, /хуурай буюу чийгтэй үед нь нягтруулсан/- нэг ижил ширхэглэлтэй дүүргэгч материалыг үелэн дэвсэж нягтруулсны дараа жижиг ширхэгтэй дүүргэгч цацаж, шигтгэн нягтруулах арга. Олон үетэй байж болно.

ширхэгийн хамгийн том хэмжээ - Дүүргэгч материал бүрэн өнгөрөх шигшүүрийн нүхний хамгийн бага хэмжээ (Техникийн шаардлагаар тодорхойлогдсон буюу тухайн дүүргэгч материал шинж чанарыг үзүүлэхэд хэрэглэгдэнэ)

зөвшөөрөгдөх (дүүргэгчийн) хамгийн том хэмжээ - техникийн шаардлагаар зөвшөөрсөн дүүргэгч материал бүрэн өнгөрөх шигшүүрийн нүхний хамгийн бага хэмжээ

нягтшил багатай дүүргэгч - нягтруулсны дараа ширхэг хоорондох зай их, нүх сүв харьцангуй их байх том ширхэгтэй дүүргэгч материал

dense-graded aggregate - an aggregate that has a particle size distribution such that when it is compacted, the resulting voids between the aggregate particles, expressed as a percentage of the total space occupied by the material, are relatively small.

fine aggregate - (1) aggregate passing the $\frac{3}{8}$ -in. (9.5-mm) sieve and almost entirely passing the 4.75-mm (No. 4) sieve and predominantly retained on the 75- μ m (No. 200) sieve; or (2) that portion of an aggregate passing the 4.75-mm (No. 4) sieve and retained on the 75- μ m (No. 200) sieve.

fractured face - an angular, rough, or broken surface of an aggregate particle created by crushing, by other artificial means, or by nature.

macadam, dry-bound and water bound - a pavement layer containing essentially one-size coarse aggregate choked in place with an application of screenings or sand; water is applied to the choke material for water-bound macadam. Multiple layers must be used.

maximum size (of aggregate) - in specifications for, or descriptions of aggregate, the smallest sieve opening through which the entire amount of aggregate is required to pass.

nominal maximum size (of aggregate) - in specifications for, or descriptions of aggregate, the smallest sieve opening through which the entire amount of the aggregate is permitted to pass.

open-graded aggregate - an aggregate that has a particle size distribution such that when it is compacted, the voids between the aggregate particles, expressed as a percentage of the total space occupied by the material, remain relatively large.

MNS ASTM D 8 : 2006

бул чулуу - тэсэлгээ болон гар аргаар хагалж, эсвэл хөрөөдөж гарганавсан янз бүрийн хэлбэртэй том чулуу

отсев - хайрга дайрга, шаараг, бетон зэргийг бутлах үед гарах 2.36 мм-ээс жижиг ширхэгтэй хэсэг

хайрган хөрс — байгалийн, эсвэл хиймлээр гарган авсан 0.075 мм-ээс жижиг шаварлаг хэсгийг тодорхой хэмжээгээр агуулсан элс, хайрга, чулуу зонхилох хөрс

үйрмэг чулуу - тоос агуулаагүй, чулууны хэмхдэс үйрмэг

Материалд хамаарах нэр томъёо

байгалийн хайрга - элс, шавар, тоос зэрэг хольц их бага хэмжээгээр агуулсан байгальд тохиолдох хайрга

домен зуухны шаараг - төмөрхайлуулах домен зуухны шаараг. силикат, алюмо-силикатаас тогтох металл бус нэгдэл

rubble - rough stones of irregular shapes and sizes, broken from larger masses either naturally or artificially, as by geological action, in quarrying, or in stone cutting or blasting.

screenings - a residual product resulting from the artificial crushing of rock, boulders, cobble, gravel, blast-furnace slag or hydraulic cement concrete, all of which passed the smallest screen used with the crushing operation and most of which passed the 2.36-mm (No. 8) sieve.

soil aggregate - natural or prepared mixtures consisting predominantly of stone, gravel, or sand which contain a significant amount of minus 75- μ m (No. 200) silt-clay material.

stone chips - small angular fragments of stone containing no dust.

Relating Specifically to Materials

bank gravel - gravel found in natural deposits, usually more or less intermixed with fine material, such as sand or clay, or combinations thereof; gravelly clay, gravelly sand, clayey gravel, and sandy gravel indicate the varying proportions of the materials in the mixture.

blast-furnace slag - the nonmetallic product, consisting essentially of silicates and alumino-silicates of lime and of other bases, that is developed simultaneously with iron in a blast furnace.

чулуунцар – нүүрсний галд бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн шатаасан портланд цемент, шаараг ба тоосгоны хайлмаг буюу чулуунцар

төмрийн шаараг - задгай нуман зууханд төмөр хайлуулахад гардаг кальцийн силикат, феррит гэх мэтийн металл бус нэгдэл

clinker - generally a fused or partly fused by-product of the combustion of *Туршилт шинжилгээнд хамаарах нэр томъёо*

шигшүүрийн нүх - шигшүүрийн торны нээлхийн талбай

шигшилт - материалын ширхэглэлийг ялгах ажиллагаа

шигшүүр - материалын ширхэглэлийг ялгахад хэрэглэх лабораторийн багаж хэрэгсэл

coal, but also including lava and Portland cement clinker, and partly vitrified slag and brick.

steel slag - the nonmetallic product consisting essentially of calcium silicates and ferrites combined with fused oxides of iron, aluminum, manganese, calcium and magnesium, that is developed simultaneously with steel in basic oxygen, electric, or open hearth furnaces.

Relating Specifically to Tests

mesh - the square opening of a sieve.

screen - in laboratory work an apparatus, in which the apertures are circular, for separating sizes of material.

sieve - in laboratory work an apparatus, in which the apertures are square, for separating sizes of material.

THE END.

ТӨГСӨВ.